

Entre nosaltres, però sense nosaltres

Moltes comunitats estrangeres establertes als Països catalans s'han constituït en grups aïllats i impermeables. La integració social encara està pendent.

Les comunitats estrangeres als Països Catalans no es redueixen als africans del Maresme ni als musulmans, malgrat el que es pugui desprendre de l'actualitat informativa diària. El morbo dels brots de racisme i el suposat perill islàmic centren l'atenció dels mitjans de comunicació i la preocupació dels polítics, mentre altres comunitats no tan vistoses segueixen vivint al nostre país pràcticament com si encara estiguessin al seu, conservant usos i costums.

A part del Principat, tradicional centre d'atracció de la immigració, els Països Catalans compten amb dues zones especialment afectades per una presència estrangera més elevada del que és habitual: l'illa de Mallorca i la Costa Blanca.

BBC I TE A LES CINQ

Entre els diversos col·lectius d'immigrants estrangers que viuen a Mallorca sobresurt el britànic, tant per la quantitat com per les característiques del tipus de vida que porten. Es tracta d'un col·lectiu majoritàriament d'edat avançada, que porten una vida clàssicament britànica i que no es mesclen gens ni mica amb els mallorquins.

Els nuclis de residents britànics a les Illes se centren en tres poblacions: Palma –el més nombrós–, Deià i Manacor de la Vall. Precisament a Manacor hi viuen actualment bona part dels descendents de l'escriptor anglès Robert Graves.

Els residents britànics a Manacor de la Vall, uns vint-

i-cinc d'un total de dos-cents habitants mantenen el tradicional te amb pastes de les cinc en punt. El prenen en grup i mentrestant escolten el "World Service", servei informatiu internacional de la BBC.

La colònia britànica més nombrosa, la de Palma, també té els seus ritmes de vida i costums perfectament identificables: tenen els seus propis col·legis (Bellver International College), llegeixen premsa mallorquina en anglès ("Majorca Daily Bulletin") i tenen la seva pròpia església anglicana.

Val a dir, però, que no tot ho fan pel seu propi benefici, ja que han montat un servei d'ajuda als pobres que recull la roba sobrant per a repartir-la entre els necessitats. Pobres anglesos no n'hi ha...

A més de la colònia britànica existeix un col·lectiu de jueus, majoritàriament nord-americans, que mantenen una sinagoga –l'única que hi ha a Mallorca– i que gaudeixen d'un cementiri propi al poble de Santa Eugènia. El cementiri està protegit per dos guàrdies de seguretat privada, i és que el fantasma de Carpentras encara plana sobre Mallorca.

ESPLUGUES, CIUTAT INTERNACIONAL

Esplugues de Llobregat, una de les poblacions que envolten la gran Barcelona, acull tres escoles per a nens estrangers. Japonesos, alemanys i nord-americans hi han establert centres d'ensenyament que imparteixen les classes en el seu idioma na-

diu i seguint els plans d'estudi dels països respectius.

Els alumnes de l'escola japonesa són majoritàriament fills d'alts directius de les empreses japoneses i multinacionals afincades a Catalunya. Aquesta escola és, a més, la més tancada a l'ingrés de nens catalans. A les escoles alemanya i anglesa ja hi acudeixen alguns nens d'Esplugues, encara que sempre en un número testimonial.

Un exemple clar de com aquestes escoles són un factor de no integració a la societat catalana és que l'ensenyament de la llengua catalana no és obligatori fins als cursos avançats. Les llengües obligatòries al col·legi alemany, per exemple, són l'alemany, l'anglès i el castellà, i només a partir del novè curs el català es converteix en una llengua optativa.

El caràcter privat, tancat i, com a mínim, acatalà d'aquestes escoles no sembla preocupar gaire ni a la Generalitat ni al consistori municipal d'Esplugues. El regidor d'ensenyament, Lorenzo Palacín, declara estar "molt satisfet" per la presència d'aquestes escoles a la ciutat, alhora que no es mostra gens preocupat pel fet que l'ajuntament no pugui dir ni ase ni bèstia pel que fa al funcionament d'aquestes escoles.

Els màxims responsables d'aquests centres d'ensenyament són tots estrangers i, com en el cas de l'escola japonesa, el seu director no parla ni castellà. De tota manera, el regidor Palacín qualifica les relacions de l'ajuntament amb les escoles de "boníssimes".

¿UN ALCALDE ESTRANGER?

Els estrangers que resideixen al nostre país no només s'organitzen a través d'escoles pels seus fills. La presència massiva de colònies estrangeres a la Costa Blanca alacantina ha creat un problema diferent: la possibilitat que els estrangers intervinguin políticament com a tals.

El poblet d'Alfàs del Pi és la mostra extrema de les possibilitats d'èxit d'un partit polític per a estrangers. En aquesta població costanera un 53% dels habitants són estrangers, amb la qual cosa es dona la possibilitat real que pugués arribar a ser escollit un alcalde estranger.

Aquesta dada no passaria de ser un fet anecdòtic si no fos per l'aparició en escena de la figura de Gerardo Stuebing, empresari hotel·ler de la zona, mig espanyol i mig alemany, que sembla decidit a impulsar una xarxa d'agrupacions d'electors estrangers amb l'objectiu de participar a les pròximes eleccions municipals.

Stuebing va concedir una entrevista el passat mes de març en què afirmava que els estrangers de la Costa Blanca "volen que se'ls respecti". Si com sembla la iniciativa de Stuebing tira endavant, una munió de regidors holandesos, britànics i noruecs podrien irrompre en el panorama municipal valencià.

COMUNITATS TANCADES

En l'actualitat s'estima que un 7% del total de la població que resideix a la Costa Blanca és estrangera, encara que els

percentatges no són del tot fiables en la mesura que molts dels components d'aquest grup de població no se censsen en arribar als Països Catalans i per tant no consten com a residents. Una de les característiques principals dels residents a la Costa Blanca és el seu total aïllament respecte a la comunitat autòctona. No és exagerat afirmar que les dues comunitats viuen una al marge de l'altra, i que la comunicació entre elles és pràcticament inexistent.

Aquests col·lectius estrangers, normalment agrupats segons el país de procedència, s'han convertit en comunitats autosuficients i desenvolupen en molts casos una actitud colonialista respecte a les poblacions que els acullen. Un exemple d'això és l'exigència que ja han manifestat de ser atesos en la seva llengüa als ajuntaments.

Habitualment s'agrupen en urbanitzacions construïdes per promotores també estrangeres que ofereixen el seu producte a un mercat determinat i a priori, amb la qual cosa les urbanitzacions es converteixen, segons Paca Sevilla, en "guetos molt tancats" on el 90% dels habitants són d'una mateixa nacionalitat, amb els consegüents problemes d'integració.

A part de la barrera física que constitueixen aquestes urbanitzacions hi ha la barrera lingüística, que s'ha convertit en un escull autènticament insalvable, bé per l'edat avançada de la majoria dels immigrants o senzillament perquè en les estructures de funcionament que ells mateixos s'han creat la llengua no és necessària. La falta de competència lingüística no tan sols dificulta la interrelació entre les diverses comunitats sinó que també influeix a l'hora de dur a terme les tasques administratives.

La politització que proposa Gerardo Stuebing comença a ser vista per molts d'aquests

Estrangers a Eivissa. A la dreta, Justo Rodríguez.

estrangers com l'única via de solució als seus problemes. La intervenció política, això sí, no es farà des d'una perspectiva ideològica determinada, sinó que l'únic nexa d'unió seria el fet de ser estranger.

LA PUNTA DE L'ICEBERG

La situació creada a la Costa Blanca és només la punta de l'iceberg del problema real de la no integració social de moltes de les comunitats estrangeres que s'han establert als Països Catalans. La presència massiva al nostre país de col·lectius considerats com a més conflictius, com ara els africans i musulmans, amaga sovint la progressiva implantació d'una immigració d'origen europeu, amb nivells culturals alts i una capacitat potencial molt gran d'organitzar-se políticament.

Anglesos, alemanys, noruecs, japonesos i holandesos. Una nova immigració, culta i econòmicament potent, s'ha establert als Països Catalans: estan entre nosaltres, però sense nosaltres.

Eduard Voltas (amb informacions de Miquel Payeras i Patricia Alberola)

"Els argentins no volem ser un guetto apart"

Julio Rodríguez és el responsable de la Casa Retruco de Solidaridad con Argentina. Maneres pausades, parla elegant i el seu accent argentin en estat pur, malgrat fa deu anys que resideix a Catalunya. El seu despatx el presideix un gran poster d'Evita Perón.

—Quins són els objectius de la Casa Retruco?

—Nosaltres aolem ser el punt de trobada i de debat de la comunitat argentina a Catalunya, així com el centre de divulgació de la cultura del nostre poble. També tenim l'objectiu de posar en contacte i ajudar els argentins que arriben aquí, molts d'ells amb una falta d'informació molt gran.

—El fet de ser argentí és suficient per perdre part de les vostres activitats?

—Ser argentí no és l'únic nexa d'unió entre nosaltres. Apart del fet nacional hi ha el polític. Nosaltres ens definim com a progressistes dins del camp popular, i les acti-

vitats que desenvolupem es mouen en aquesta direcció.

—Això no limita les vostres possibilitats d'arribar a tots els argentins que resideixen a Catalunya?

—No, i m'explicaré: la comunitat argentina a Catalunya ja es pot dividir bàsicament en dos segons el seu origen: els arribats abans del 1983, any de l'adveniment de la democràcia, els que van venir posteriorment. Els primers són gairebé tots exiliats polítics, amb un nivell econòmic acceptable i que s'han obert a Catalunya amb relativa facilitat. Els segons són fonamentalment exiliats econòmics que estan passant grans dificultats d'integració a nivell econòmic i laboral. És deutz aquestes característiques de

la comunitat argentina que podem actuar des d'una perspectiva progressista en sentit ampli.

—Com viviu els argentins el contacte amb la cultura i la societat catalanes?

—En general, el contacte

no ha estat traumàtic, llevat d'alguns problemes puntuals i molt aïllats. Els argentins tractem de no ser un guetto, i hem col·laborat activament en moltes iniciatives culturals promogudes pels ajuntaments, sobretot a la zona de Castelldefels i les seves rodalies, doncs és on es concentra bona part de la comunitat argentina i és on tenim el local central.

—Us heu plantejat mai la intervenció política com a comunitat diferenciada?

—No mai. Creiem que no hi ha motius objectius com per plantejar-nos un pas d'aquesta mena. No ens sentim discriminats i hi ha fluïdesa de comunicació amb les institucions. La intervenció política invalidaria la feina que hem estat fent fins ara. I això que si ens presentéssim a Castelldefels, per exemple, segur que trauriem algun regidor: un de cada trenta habitants del poble és argentí, i amb l'abstenció que hi ha...

—En general, el contacte